

osvrta

Latinština naša svagdašnja VII

Bruna Kuntić-Makvić i Zlatko Šešelj

Aequam memento rebus in arduis
servare mentem.
Horacije, Carm. II 3

Dok smo u nekoliko prošlih brojeva skretali pažnju svojih čitalaca na primijenjeni latinski jezik u nekim sveučilišnim i srednjoškolskim udžbenicima, naša su se sredstva javnog priopćavanja očito osjetila zapostavljenima.

Želeći privući našu, naoko oslabljenu, pažnju, cijelo su nam vrijeme uporno pribavljala i nudila primjerke svog specifičnog latiniteta. (A možda se tu radi o želji da budu na nivou ranije spomenutih sveučilišnih udžbenika!). U svakom slučaju, količina i kakvoća radio i TV ponude svježe i originalne "latinštine" takva je da smo se, hoćeš-nećeš, morali vratiti tom izvoru, dirnuti njegovim trudom da nam pruži materijal za nove članke.

Da vas ne bismo zamarali brojem, odabrali smo samo najzvučnije uzorke. Držimo da će vam i ovako biti dosta, ako ne i previše. Ne, niste se prevarili, potječu oni od naših radio i TV komentatora. Njima se pak ovom prilikom najsrdačnije zahvaljujemo na fertilnoj i efikasnoj kolaboraciji (kako bi oni to nesumnjivo kazali) ili običnim našim jezikom rečeno, na plodnoj i djelotvornoj suradnji.

Sudeći po onoj: "Tko radi, taj i griješi", spomenuti će komentatori uskoro morati zatražiti beneficirani radni staž - po količini pogrešaka čini se da ne prestaju raditi ni danju ni noću. No, da ne budemo neobjektivni moramo priznati da su dobro zaključili: latinski može odlično poslužiti objašnjavanju međunarodnih odnosa. Primjenjujući svoj zaključak često nam spominju da su BILATERALNI ODNOSI DVIJU ZEMALJA

vrlo dobri ili sl. Na žalost, to se ne može reći za odnose onih koji ovaj izraz primjenjuju s latinskim jezikom. Jer, možete li zamisliti

BILATERALNE ODNOSI

između 3, 5, 7 zemalja? Drugovi s naših RTV očito mogu. Čestitamo na mašti, ali ne zavidimo. Naprotiv! Uostalom, čini nam se da u ODNOSIMA NA TIM RELACIJAMA

netko sa TV Titograd vodi hladni rat protiv latinskog jezika. Bilo bi bolje da, umjesto da govori o međunarodnim odnosima, sredi svoj vlastiti

ODNOS U ODNOSIMA

sa značenjem međunarodnih izraza.

Od zemalja i međunarodne politike preći ćemo

VIA FACTIS

ili

PUTEM ČINJENICAMA (izvor: jedna važna TV-debata)

na narode i

NACIONALNE I ETNIČKE MANJINE (TV dnevnik TV Sarajevo).

Prava je šteta da tvorac ovog blistavog poliglotskog izraza koji znači

NARODNE I NARODNE MANJINE

nije dodao još koji sinonim za "narodni" iz nekog trećeg jezika, osim ovih iz latinskog i grčkog. Možda iz sanskrta ili toharskog ili hetitskog? To bi njegov govor činilo još kićenijim i uvjerljivijim.

Kakva bi to tek bila

ANIMACIJA I PERFEKCIJA IZRAZA! (TV Beograd)

Ovaj u najvećoj mjeri animiran i perfektan izraz izvrsno pristaje kao atribut prethodnoj sintagmi. Očito je, naime, da njegov ANIMIRANI tvorac nije njime mogao misliti ni na koju vrstu izražavanja na našem jeziku.

Da ne bismo prekidali ovaj divan

STALNI KONTINUITET

odnosno

NEPRESTANU NEPRESTANOST (Nedjeljom popodne, TV Zagreb)

s naroda i narodnosti preći ćemo na

SOCIJALNO-DRUŠTVENE PRILIKE

ili

DRUŠTVENO-DRUŠTVENE PRILIKE (TV dnevnik TV Sarajevo).

U njima se posebno vješto snalazi

INDIVIDUALNI POJEDINAC

sa TV Zagreb koji je ujedno i

DRUŠTVENO I SOCIJALNO BIĆE.

DRUŠTVENO DRUŠTVENI POJEDINAČNI POJEDINCI s naše TV očito vole zagonetno i tajanstveno, pa rado koriste izraze koji su za njih obavijeni tajnom. Po besmislenosti koja iz njihove upotrebe latinskog izvire može se zaključiti jedino to da naši TV komentatori ne poznaju značenje riječi koje tako rado upotrebljavaju. Ili možda misle da će ovako svoje emisije učiniti napetijim? U svakom slučaju za sada se ne opaža

TEDENCIJA

da bi se u

BUDUĆOJ PERSPEKTIVI

biло što izmijenilo u ovom ANIMIRANOM I PERFEKTNOM izražavanju naše mile TV.

No da ne biste mislili da takvo savršenstvo dostiže samo ona, evo dokaza da se i radio iz petnih žila trudi da ne zaostane za ANIMIRANOM mladom sestricom. On je, štoviše, temeljitiji. Ne atakira na jezik već na povijesne činjenice. Iz radio emisije smo mogli saznati da je Cezar

DAO SAGRADITI MOST I PRESAO U GALIJU.

Kako to sebi zamišlja autor ove nove povijesne vijesti, nije nam jasno. Drži li on to da je Cezar šetao amo-tamo između Galije i Germanije i gradio mostove preko Rajne za rekreaciju? Ili je možda izgradio most preko Alpa?

Pošto bujica koja sobom nosi ovakve i slične ljepote ne jenjava, sigurni smo da ćemo i u

BUDUĆOJ PERSPEKTIVI

doznati mnoge novosti iz antike i bogatiti svoj latinski na istim maštovitim izvorima.

A sada završavamo sigurni da ste i više nego dovoljno ANIMIRANI do slijedećeg broja.